

JOHN KATZENBACH

ANALYTIK

JOHN KATZENBACH

ANALYTEK

2013

Copyright © 2002 by John Katzenbach
Translation © 2005 by Jiří Kobělka
Cover design © 2013 by DOMINO

Veškerá práva vyhrazena. Žádná část tohoto díla nesmí být reprodukována ani elektronicky přenášena bez předchozího písmeného souhlasu majitele autorských práv.

Z anglického originálu THE ANALYST,
vydaného nakladatelstvím Ballantine Books, New York 2003,
přeložil Jiří Kobělka
Odpovědná redaktorka: Karin Lednická
Jazykový redaktor: Vratislav Konečný
Korektura: Hana Bončková
Sazba: Dušan Žárský
Obálka: Emil Křížka
Vydání třetí, v elektronické podobě první
Vydalo nakladatelství DOMINO, Na Hradbách 3, Ostrava 1,
v květnu 2013

ISBN 978-80-7303-868-7

Kamarádům z ryb: Ann, Peterovi, Philovi a Lesliemu

DÍL I

NEVÍTANÝ DOPIS

V roce, kdy plně očekával svou smrt, strávil převážnou část svých třiapadesátých narozenin stejně jako většinu ostatních dní: posloucháním, jak si lidé stěžují na své matky. Na bezohledné matky, kruté matky, sexuálně vyzývavé matky. Na mrtvé matky, které v mysli svých dětí zůstávaly naživu. Na živé matky, které si jejich děti přály zabít. Zejména pan Bishop, slečna Levyová a opravdový smolař Roger Zimmerman, který sdílel svůj byt na Upper West Side a podle všeho i celý svůj život včetně živých snů s manipula-tivní svárlivou hypochondrickou, jež jako by neměla v životě jiný cíl než zničit jakoukoliv skrovnou snahu svého syna o získání nezávislosti – ti všichni dnes plně využili vyhrazeného času k tomu, aby dštili jedovatou síru na ženy, které je přivedly na tento svět.

On těmto mocným výlevům vražedné nenávisti jen tiše naslouchal, tu a tam je přerušil naprosto neškodnou poznámkou, avšak ani jednou nepřerušil tok vzteku, který se na něj valil z pohovky. Po celou tu dobu si nepřál nic jiného, než aby se alespoň jeden z jeho pacientů zhluboka nadechl, na okamžik odstoupil od své zloby a poznal, oč ve skutečnosti jde: o zlobu na sebe samotného. Ze zkušenosti a výcviku ovšem zároveň věděl, že po letech zatrpklého řečnění v podivně izolovaném světě psychoanalytikovy ordinace dospějí všichni – dokonce i nebohý, zoufalý a ochromený Roger Zimmerman – k tomuto poznání sami.

Den jeho narozenin, jenž mu tím nejpřímějším možným způsobem připomněl jeho smrtelnost, ho nicméně přiměl k zamyšlení, zda mu bude na tomto světě dopřán dostatek času, aby zažil okamžik, kdy některý z jeho pacientů dospěje k usmíření se sebou samotným, což je psychoanalytikova heuréka. Jeho otec totiž krátce po svých třiapadesátých narozeninách zemřel, když mu vypovědělo srdce oslabené mnohaletým intenzivním kouřením a stresem, a toto vědomí jako by nyní nenápadně, ale o to zlovlněji číhalo v podvědomí jeho syna. A tak když se nepřijemný Roger Zimmerman proflukal a prokňoural k posledním několika minu-

tám závěrečné terapie dnešního dne, byl doktor Frederick Starks lehce rozptýlen a nevěnoval náležitou pozornost slabému trojmu zazvonění zvonku, který nechal instalovat v čekárně.

Forma zazvonění odpovídala standardnímu signálu příchodu pacienta. Každému novému klientovi se před první terapií dostalo poučení, že má při příchodu zazvonit dvakrát krátce a potřetí dlouze. Tím se mělo jeho zvonění odlišit od případných řemeslníků, odpočtářů plynu a elektřiny, sousedů nebo pracovníků zásilkových služeb, kteří se mohli u dveří rovněž objevit.

Aniž změnil polohu, pohlédl doktor Starks na svůj diář položený vedle hodin, které stály na stole za pohovkou tak, aby na ně pacient neviděl. Kolonka šesté hodiny večerní zela prázdnotou a ciferník hodin ukazoval za dvanáct minut šest. Roger Zimmerman jako by na pohovce strnul.

„Myslel jsem, že jsem každý den poslední.“

Starks neodpověděl.

„Nikdo už po mně nikdy nešel, aspoň si na to nepamatuju. Ani jednou. To jste si změnil rozpis, aniž jste mi to oznámil?“

Starks ani tentokrát nereagoval.

„Nelíbí se mi představa, že tu máte ještě někoho po mně,“ prohlásil Zimmerman rozhodně. „Chci být poslední.“

„Proč asi máte takový pocit?“ dotázal se Starks konečně.

„Protože být poslední je určitým zvláštním způsobem totéž jako být první,“ odpověděl Zimmerman nevrlym tónem, který naznačoval, že tak očividnou věc musí přece chápat každý idiot.

Starks přikývl. Zimmerman právě formuloval úchvatný a přesný postřeh. Jak už to však u tohoto nebožáka mělo zřejmě navždy zůstat pravidlem, učinil tak až v samotném závěru terapie. Nikoliv na počátku, kdy o něm ještě mohli rozvést plodnou padesátiminutovou diskusi. „Pokuste se ke mně s tou myšlenkou přijít i zítra,“ řekl Starks. „Můžeme se odpíchnout od ní. Obávám se, že dnes už náš čas vypršel.“

Zimmerman zaváhal a teprve poté se vztyčil do sedu. „Zítra? Opravte mě, jestli se pletu, ale zítra je poslední den, než se stejně jako každý pitomý rok vypaříte na tu svou přiblblou srpnovou dovolenou. Takže k čemu mi to bude?“

Také tentokrát setrval Starks v mlčení a nechal otázku vznášet se v prostoru nad pacientovou hlavou. Zimmerman si hlasitě odfrkl. „Ten, kdo tam stojí, je asi zajímavější, než jsem já, co?“ prohlásil hořce, přehodil si nohy přes pohovku a zvedl hlavu k psychoanalytikovi. „Nelíbí se mi, když je něco jinak,“ řekl zostra. „Vůbec se mi to nelíbí.“ Vrhhl na Starkse krátký nabroušený pohled, postavil se, zatřásl rameny a nasadil ošklivě mrzoutský výraz. „Má to být pokaždé stejné. Přijdu, lehnu si a začnu mluvit. Každý den poslední pacient. Takhle to má být. Nikdo nemá rád změnu.“ Povzdychl si, ale tentokrát v tom nebyla odevzdanost, nýbrž zřetelná dávka zlosti. „No dobrá. Takže zítra. Poslední terapie, než si odjedete do té Paříže, na Cape Cod, na Mars, nebo kam to máte namířeno, a mě tu necháte samotného.“ Zimmerman se zprudka otočil a významně odkráčel přes malou ordinaci ke dveřím, aniž se jedinkrát ohlédl.

Starks na okamžik setrval v křesle a poslouchal slabý zvuk rozezlených kroků, které se rozléhaly na chodbě před ordinací. Nato se postavil, protáhl si věkovité klouby a svaly, které mu během odpoledne stráveného vsedě za pohovkou ztuhly a ztvrdly, a vyrazil ke vchodu do ordinace – ke druhým dveřím, které vedly do jeho skromné čekárny. Díky zvláštnímu a neobvyklému uspořádání byla tato místnost hned v několika ohledech jedinečná a představovala vlastně jediný důvod, proč si Starks v roce, kdy ukončil nemocniční stáž, pronajal právě tento byt, zřídil si v něm soukromou praxi a vydržel zde více než čtvrtstoletí.

Ordinace měla troje dveře: jedny vedly do vestibulu, z něhož Starks udělal drobnou čekárnu, druhé ústily přímo na chodbu s byty a třetí jej oddělovaly od nevelké kuchyňky, obývacího pokoje a ložnice, které tvořily zbytek jeho domova. Jeho ordinace tak představovala jakýsi osobní ostrov, z něhož vedly portály do jiných světů. Starks ji často pokládal za svého druhu podsvětí, za most mezi různými realitami. Tato představa se mu líbila, protože věřil, že odloučení ordinace od velkého světa venku mu pomáhá usnadňovat práci.

Neměl tušení, který z jeho pacientů se dnes vrátil, aniž si sjednal schůzku. Momentálně si nevybavoval jediný případ, kdy by to některý pacient udělal – za celou jeho mnohaletou praxi.

Stejně tak si nedokázal představit, který z jeho pacientů by mohl prodělavat natolik závažnou krizi, že ho donutila k tak nečekanému posunu ve vztahu mezi analytikem a analyzovaným. Starks stavěl léčbu na rutině, na rutině a dlouhodobosti, kdy již samotná váha slov vyřčených v umělé, leč absolutní posvátnosti analytikovy kanceláře nakonec vydláždila cestu k pochopení. V tom měl Zimmerman pravdu. Změna byla proti srsti. Starks tedy rázně vyrazil přes ordinaci se směsicí očekávání a lehkého znepokojení z představy, že do jeho života, který – jak se často obával – se stával až příliš netečným a navýsost předvídatelným, náhle vstoupilo cosi potenciálně naléhavého.

Otevřel dveře do čekárny a zadíval se před sebe.

Místnost byla prázdná.

Starks na okamžik pocítil zmatek a propadl představě, že se mu zvonění pouze zdálo. Zvonek však zaslechl i pan Zimmerman a také on v něm rozpoznal smluvený signál, který prozrazoval, že v čekárně je přítomen někdo známý.

„Haló?“ řekl Starks, přestože ho zde očividně nemohl nikdo slyšet.

Cítil, jak se mu překvapením vraští čelo, a upravil si na nose brýle s tenkými drátěnými obroučkami. „Zvláštní,“ prohlásil nahlas. V tom okamžiku si všiml obálky ležící na sedátku jediné židle s tuhým opěradlem, kterou sem umístil pro pacienty čekající na terapii. Pomalu si povzdechl, dlouze zavrtěl hlavou a pomyslel si, že tohle je snad až příliš afektované i na poměry jeho stávající skladby pacientů.

Přistoupil k obálce a zvedl ji. Na vnější straně bylo strojopisem natukáno jeho jméno.

„Jak neobvyklé,“ řekl hlasitě. Na okamžik zaváhal, otevřel dopis, zvedl si ho k čelu, jako to dělával Johnny Carson, když ztělesňoval roli okultistického poplety, a pokusil se odhadnout, který z jeho pacientů mu dopis zanechal. Takový čin však nebyl podobný žádnému ze zhruba dvanácti klientů, kteří k němu pravidelně docházeli. Všichni s oblibou ventilovali své nářky na to, co vnímali jako jeden dlouhý sled nepřístojností a křivd, přímo a opakovaně, což bylo sice někdy otravné, ale zároveň to tvořilo nedílnou součást procesu léčby.

Starks roztrhl obálku a vytáhl dva strojem popsané archy papíru. Přečetl pouze první řádek:

*Vše nejlepší k 53. narozeninám, doktore.
Dnešním dnem jste vykročil vstříc své smrti...*

Starks se zprudka nadechl. Zatuchlý vzduch v bytě v něm vyvolal závrat a on se rychle přidržel zdi, aby neztratil rovnováhu.

Doktor Frederick Starks, muž profese vyžadující vhled do lidského nitra, bydlel sám a pronásledovaly ho vzpomínky ostatních.

Přistoupil k malému starožitnému stolu z javorového dřeva, který dostal před patnácti lety jako dárek od manželky. Od její smrti uplynuly tři roky, a když se Starks posadil za stůl, připadalo mu, že stále slyší její hlas. Rozložil oba archy před sebe na pracovní plochu. Pomyslel si, že od doby, kdy se naposledy něčeho bál, uplynulo už deset let, a ani tehdy to navíc nebylo nic jiného než diagnóza, kterou onkolog sdělil jeho manželce. Onen nezvyklý pocit sucha a hořkosti na jazyku byl dnes nicméně stejně nevítaný jako zrychlený tlukot srdce, které mu překotně bušilo v hrudi.

Starks se na vteřinku či dvě uvolnil a trpělivě vyčkával, až se mu pozvolna zpomalí tep. V podobných okamžicích si naléhavě uvědomoval své osamění a nenáviděl zranitelnost, kterou v něm tato samota vyvolávala.

Ricky Starks – jen málokdy dával komukoliv najevo, o kolik má tuto školním hřištěm a univerzitními koleji zavánějící neformální zkratku svého křestního jména raději než libozvučnější „Frederick“ – byl mužem řádu a nezbytné rutiny. Pravidelnosti byl oddán způsobem, který hraničil s náboženstvím a rozhodně překračoval definici posedlosti; zastával názor, že pouze vpuštěním racionality do svého každodenního života se může bezpečně vyrovnat s vřavou a chaosem, kterou k němu den co den vnášeli jeho pacienti. Fyzicky to byl drobný muž, jemuž do metru osmdesáti chybělo přibližně pět centimetrů a který svému útlému asketickému tělu pomáhal každodenní rychlou chůzí během polední přestávky a tvrdošíjným odmítáním sladkostí a zmrzliny, byť obojí ve skrytu duše zbožňoval.

Nosil brýle, což u muže jeho věku nebylo nic neobvyklého, avšak on si přesto zakládal na drobném detailu, že má stále minimální počet dioptrií. Stejně tak si ovšem zakládal na skutečnosti, že ačkoliv mu řídly vlasy, na čele mu stále rostly zpříma jako pšenice na prérii. Přestal kouřit a vzácnou sklenici vína si dopřál pouze příležitostně, když potřeboval večer usnout. Byl to muž, jenž přivykl své samotě a nerozpakoval se povečeřet v restauraci sám nebo sám zhlédnout nějakou broadwayskou produkci či nejnovější film. Byl přesvědčen, že inventář jeho těla i mysli se nachází ve výtečném stavu. Většinu času si připadal mnohem mladší, než skutečně byl. Zároveň si však naléhavě uvědomoval, že právě vstupuje do roku, v němž jeho otec přestal žít, a přestože tento postřeh postrádal jakoukoliv logiku, Starks byl odjakživa přesvědčen, že se ani on nedožije více než třiapadesáti let, jako by něco takového bylo vůči otci nespravedlivé či nějakým způsobem nepřístojné. Jenže já ještě nejsem připraven zemřít, pomyslel si ve zcela opačném duchu, když se znovu zadíval na první slova dopisu.

Četl pomalu dál, přičemž se u každé věty zastavil a nechal v sobě zapustit kořeny děsu a znepokojení.

Existuji někde ve tvé minulosti.

Zničils mi život. Možná nevíš jak, proč nebo kdy, ale udělals to. Vnesls do každé mé vteřiny neštěstí a smutek. Zničils mi život. A já jsem teď plně odhodlán zničit ten tvůj.

Ricky Starks se znovu zprudka nadechl. Žil ve světě, kde byly falešné hrozby a předstírané sliby běžné, avšak nyní okamžitě poznal, že slova na papíře před ním se diametrálně liší od zašmodrchaných deklamací, které byl zvyklý dennodenně slychat.

Zpočátku jsem si myslel, že bych tě měl jednoduše zabít, abych srovnal skóre. Pak jsem si ale uvědomil, že by to bylo prostě příliš snadné. Jsi až dojemně bezbranný cíl, doktore. Během dne nezamykáš dveře. Od pondělí do pátku chodíš na stále stejnou procházku po stále stejné trase. Také o víkendech jsi až podivuhodně předvídatelný, včetně těch svých nedělních vycházek pro Timesy, bageťu s cibulí a oříškovou kávu se dvěma cukry a bez mléka v oné snobské kavárně dva bloky jižně od tvého

bytu. Bylo by to příšerně snadné. Sledovat tě a zabít by nepředstavovalo příliš velkou výzvu. A vzhledem k tomu, jak snadno by se taková vražda dala zařídit, jsem si nebyl jist, že by mi přinesla nezbytnou satisfakci.

A tak jsem se rozhodl, že bude lepší, když se zabiješ sám.

Ricky Starks se znepokojeně ošil. Cítil, jak ze slov před ním stoupá žár, jako když v kamnech chytne plamen, a jak ho olizuje na čele a na tvářích. Měl vyprahlé rty, přes které si bezvýsledně přejížděl jazykem.

Zabij se, doktore.

Skoč z mostu. Vystřel si mozek pistolí.

Skoč do cesty autobusu. Vrhni se pod vlak metra. Zapni si sporák a sfoukni plamen. Najdi si pohodlný trám a oběs se. Metoda, kterou si zvolíš, závisí výhradně na tobě.

Ale je to tvoje nejlepší šance.

Tvoje sebevražda bude vzhledem k přesným okolnostem našeho vztahu mnohem příhodnější. A bezpochyby bude i uspokojivějším způsobem, jak splatit svůj dluh vůči mně.

Takže tady jsou pravidla hry, kterou budeme hrát: od zítřka šesti hodin ráno máš přesně patnáct dní, abys zjistil, kdo jsem. Pokud se ti to podaří, musíš si zaplatit jeden z těch drobných jednosloupkových inzertů, které se táhnou na podvalu titulní stránky New York Times, a otisknout tam moje jméno. To je všechno: stačí otisknout moje jméno.

Pokud se ti to ovšem nepodaří, tak..., jářku, právě tady začne zába-va. Jistě ti neuniklo, že druhá stránka tohoto dopisu obsahuje jména dvaapadesáti tvých příbuzných. Jejich věkové rozpětí sahá od sotva šestiměsíčního novorozence, dítěte tvé prapraneteře, až po tvého bratrance, wallstreetského investora a mimořádně zdatného kapitalistu, který je stejně vyhaslý a nudný jako ty. Pokud se ti nepodaří zveřejnit inzerát, jak jsem ti právě nastínil, zbývají ti dvě možnosti: buďto se okamžitě zabiješ, anebo zničíš jednoho z těchto nevinných lidí.

Zničím.

Jak fascinující slovo. Mohlo by znamenat finanční zkázu. Mohlo by znamenat společenské znemožnění. Mohlo by znamenat psychologické znásilnění.

A mohlo by taky znamenat vraždu. Je na tobě, aby sis s tím lámal hlavu. Můžu si vybrat někoho mladého, anebo někoho starého. Muže, anebo ženu. Boháče, anebo chudáka.

Můžu ti slíbit jen to, že půjde o událost, ze které se tihle lidé – ani jejich milovaní – nikdy nevzpamatují, i kdyby strávili u psychoanalytika bůhvíkolik roků. A ať je to, co chce, ty prožiješ všechny vteřiny a minuty, které ti na tomhle světě zbývají, s vědomím, že jsi to zapříčinil jen a pouze ty.

Ledaže bys ovšem zaujal poctivější přístup a zabil sám sebe jako proviní, čímž bys zachránil život tomu cíli, který jsem si k tomuto osudu vyvolil.

Takže máš na vybranou: moje jméno, anebo tvůj nekrolog. Pocho-pitelně ve stejných novinách.

A na důkaz délky svých prstů a rozsahu svých plánů ti sděluji, že jsem se dnes obrátil na jedno ze jmen na seznamu s navýsost skromným malým sdělením. Naléhavě bych ti doporučil, abys strávil zbytek tohoto večera vyslíděním, kdo a jak byl osloven. V takovém případě se budeš rá-no moci bez otálení pustit do plnění hlavního úkolu, který před tebou sto-jí. I když po pravdě řečeno nečekám, že se ti odhalit mou totožnost po-daří.

A tak abych ti dal najevo, že jsem hravý typ, rozhodl jsem se ti v průběhu příštích patnácti dnů poskytnout čas od času nějaké to vo-dítko. To jen, aby byla naše hra zajímavější, přestože bystrý a intuitivní chlapík, jako jsi ty, bezpochyby předpokládá, že celý tento dopis je vodítky prostoupen. Tady máš nicméně malý předkrm, a navíc úplně zadarmo.

Dříve byl život zábava a štěstí,
Matka s otcem a malou ratolestí.
Krušné časy však poté nastaly,
Když můj otec odplul do dále.

Poezie není moje silná stránka.

Nenávist ano.

Můžeš mi položit tři otázky. Otázky na „ano“ nebo „ne“, prosím. Použij k tomu tutéž metodu: inzerát na titulní straně New York Times.

Já ti pak do čtyřiaadvaceti hodin odpovím ve svém vlastním stylu. Hodně štěstí. Možná by sis také mohl najít čas na přípravy k pohřbu. Zpopelnění je zřejmě vhodnější než komplikovaný proces ukládání do

země. Víím, jak moc nemáš rád kostely. Obracet se na policii nepokládám za příliš chytrý nápad. Pravděpodobně by se ti vysmáli, což by tvoje ješitnost podle mého názoru zvládala jen s obtížemi. A dost možná by mě to ještě více rozlítlo, přičemž ty už jsi teď určitě lehce znejistěl z otázky, do jaké míry jsem skutečně psychicky labilní. Mohl bych reagovat naprosto nevyzpytatelně, celou řadou docela ošklivých způsobů.

Jednou věcí si však můžeš být absolutně jist: můj hněv nezná hranic.

Dopis byl podepsán hůlkovým písmem: RUMPLESTILTSKIN

Ricky Starks se tvrdě opřel o židli, jako by ho zloba vyzařující ze slov na stránce dokázala udeřit do tváře jako zatatá pěst. Vyskočil, zamířil k oknu a pootevřel je, aby do ticha malého pokoje vpustil zvuky velkoměsta unášené nečekaným pozdně červencovým větrem, jenž prozrazoval, že se možná blíží večerní bouřka. Nadechl se a hledal ve vzduchu něco, co by mu poskytlo pocit úlevy před žárem, který se ho zmocnil. O pár bloků dál slyšel pronikavý vřískot policejní sirény a neutuchající disharmonický sled troubících klaksonů, který jako by na Manhattanu tvořil pozadový šum. Dvakrát či třikrát se zhluboka nadechl, opět zavřel okno a přiskřípl jím všechny venkovní zvuky normálního městského života.

Znovu se otočil k dopisu.

Jsem v průšvih, pomyslel si. Zpočátku si však nebyl jist, jak hluboký tento průšvih je.

Uvědomil si, že mu někdo nevybíravě vyhrožuje, ovšem parametry této hrozby byly dosud nejasné. Významná část jeho já stále sveřepě trvala na tom, aby dokument ležící na psacím stole nebral v úvahu. Aby jednoduše odmítl hrát hru, která jako hra ani příliš nepůsobila. Starks si odfrkl a nechal tuto myšlenku vykvést. Veškerý jeho výcvik i zkušenosti nasvědčovaly tomu, že ze všeho nejrozumnějším postupem bude nedělat nic. Analytik koneckonců mnohdy zjišťuje, že trvalé mlčení a odmítání reagovat i na to nejprovokativnější a nejurážlivější chování pacienta bývá nejchytřejší cestou, jak se dobrat psychologické pravdy v pozadí takového jednání. Postavil se a dvakrát obešel stůl jako pes, který zavěšil neobvyklý pach.

Když ho obcházel podruhé, zastavil se a znovu se zahleděl na stránku plnou slov.

Zavrtěl hlavou. Tohle nepůjde, uvědomil si. Na okamžik se ho zmocnil obdiv k pisatelově důmyslnosti. Bylo mu jasné, že hrozbu typu: „Já tě zabiju,“ by Ricky přijal s nezainteresovaností hraničící se znuděním. Koneckonců žil dlouho a docela dobře, takže pohružka zabitím na něj jako na muže středního věku nedělala příliš hluboký dojem. On však ničemu podobnému nečelil. Hrozba, které čelil, byla nepřímější. Pokud by setrval v nečinnosti, měl trpět někdo jiný. Někdo nevinný a se vši pravděpodobností i někdo mladý, protože mladí lidé bývají zranitelnější.

Ricky ztěžka polkl. Vyčítal bych si to a zbytek života bych prožil ve skutečném utrpení, pomyslel si.

V tom měl pisatel absolutní pravdu.

Anebo se můžu zabít. Starks znovu ucítil náhlou pachutí v ústech. Sebevražda by byla popřením všech jeho zásad, celého jeho života. Tušil, že osoba, která se podepsala jako *Rumplestiltskin*, to dobře ví.

Zčistajasna si připadal, jako by ho postavili před soud.

Znovu začal přecházet po ordinaci a vyhodnocovat dopis. Jakýsi silný hlas v jeho nitru chtěl zaujmout odmítavý přístup, odbytí existenci dopisu pouhým pokrčením ramen, označit ho za nadsázku a výplod něčí fantazie bez sebemenšího zakotvení v realitě, leč zjistil, že to nedokáže. *To, že ti něco není po chuti, ještě neznamená, že bys to měl ignorovat*, připomínal si v duchu.

Zároveň ho však vůbec nenapadlo, jak by měl reagovat. Přestal přecházet po místnosti a vrátil se na židli. Je to šílenství, pomyslel si. Jenže šílenství se zřetelným nádechem geniality, protože mě dokáže přimět, abych se k němu připojil.

„Měl bych zavolat policii,“ řekl Starks hlasitě. Pak se ovšem zarazil. A co jí řeknu? Vytočím 911 a začnu vykládat nějakému otupělému a přízemnímu seržantovi, že jsem obdržel výhrůžný dopis? A pak budu poslouchat, jak se mě ptá: *No a?* Podle Rickyho nejlepšího úsudku neporušil pisatel žádný zákon. Ledaže by bylo ponoukání k sebevraždě nějakým způsobem trestné. Takže vydírání? O jaký druh zločinu by tu vlastně mohlo jít? uvažoval Starks. Blesklo mu hlavou, že zavolá právníkovi, ale vzápětí po-

chopil, že situace, kterou Rumpelstiltskin svým dopisem navodil, nemá charakter právního sporu. Kdosi se mu postavil na jeho vlastním hřišti. Hra, kterou mu navrhl, přitom vyžadovala intuici a psychologický vhled; byla to hra na emoce a na strach. Ricky zavrtěl hlavou a řekl si v duchu: Na tomhle kolbišti se dokážu pohybovat.

„Takže co už víš?“ promluvil sám k sobě do prázdné místnosti.

Že někdo zná můj denní řád. Ví, jakým způsobem pouštím do ordinace pacienty. Ví, kdy si dělám polední přestávku. Jak trávím víkendy. Dokonce byl natolik chytrý, že se mu podařilo sestavit seznam mých příbuzných. To už vyžadovalo jistou duchaplnost.

Ví, kdy mám narozeniny.

Starks se znovu zotra nadechl. Někdo mě studoval.

Nevěděl jsem o tom, ale někdo mě sleduje. Měří si mě. Věnoval značný čas a úsilí vytvoření této hry a nenechal mi mnoho času na protitahy.

Starksův jazyk byl stále suchý a rty vyprahlé. Náhle dostal obrovskou žízeň, avšak odmítal opustit svatyni své ordinace, aby si v kuchyni natočil sklenici vody.

„Co jsem provedl, že mě někdo takhle nenávidí?“ zeptal se sám sebe.

Ta otázka ho zasáhla jako rychlý úder do žaludku. Ricky si uvědomoval, že také on trpí arogancí mnoha lidí, kteří mají v popisu práce starat se o druhé: také on byl přesvědčen, že díky pochopení a přijímání existence ostatních lidí vnáší do svého malého koutku světa dobro. Představa, že mohl v někom zasít tak oblodné semeno nenávisti, ho tudíž mimořádně znepokojovala.

„Kdo jsi?“ zeptal se naléhavě dopisu. Okamžitě začal v duchu probírat seznam svých pacientů, který se táhl přes několik desítek let, ale pak toho stejně rychle nechal. Bylo mu jasné, že to nakonec bude muset udělat – že bude muset být systematický, disciplinovaný a zarputilý –, avšak zatím nebyl na takový krok připraven.

Na roli svého vlastního policisty si nepřipadal dostatečně kvalifikovaný. Pak ovšem zavrtěl hlavou, neboť si uvědomil, že tomu tak ve skutečnosti není. Celá léta byl přece svého druhu detektivem. Rozdíl spočíval prakticky jen v povaze zločinů, které zkoumal, a v metodách, jež používal. Lehce povzbuzen touto myšlenkou se Ricky Starks opět posadil za stůl, sáhl do horní zásuvky na

pravé straně a vytáhl z ní starý adresář v kožených deskách, který byl na okrajích tak roztržený, že ho pohromadě držela jen gumová páska. Pro začátek, řekl si v duchu, bych mohl najít příbuzného, kterého ten člověk kontaktoval. Určitě je to bývalý pacient, přemýšlel Ricky dál, který u mě nedokončil terapii a upadl do deprese. Někdo, kdo si po řadu let uchoval téměř psychotickou fixaci. Ricky měl za to, že při troše štěstí a jednom či dvou pošťouchnutích správným směrem od příbuzného, kterého pisatel kontaktoval, se mu nakonec podaří tohoto svého zneužívaného bývalého pacienta identifikovat. Rázně se pokoušel sám sobě namluvit, že pisatel dopisu – Rumplestiltskin – k němu ve skutečnosti natahuje ruku o pomoc. Pak ovšem tuto nicotnou myšlenku téměř stejně rychle zavrhl. Zvedl adresář a přemýšlel o pohádkové postavě, jejímž jménem se autor dopisu podepsal. Jak kruté, pomyslel si. Rumplestiltskin neboli Rampelník, kouzelný skřítek s černým srdcem, kterého sice nikdo nepřelstí, ale jenž nakonec prohraje pouze kvůli své smůle. Ani tento postřeh Starksově náladě nijak nepřidal.

Dopis na psacím stole jako by před ním žhnul.

Ricky pomalu pokýval hlavou. Vždyť ti toho tolik sděluje, opakoval si umíněně. Dej si slova na stránce do spojitosti s tím, co už pisatel udělal, a ke zjištění jeho totožnosti už bude nejspíš zbývat jen krůček.

Odstrčil tedy dopis na stranu, otevřel adresář a vyhledal v něm telefonní číslo prvního příbuzného na pisatelově dvaapadesátičlenném seznamu. Lehce se zašklebil a začal na telefonním ciferníku vytukávat číslice. V posledních deseti letech udržoval se svými příbuznými jen pramalý kontakt a tušil, že nikdo z nich nebude z jeho telefonátu nikterak nadšen. Zvláště až pochopí jeho podstatu.